

Zprava vodaj 42. Jiráskova Hronova

PONDĚLÍ 7. SRPNA 1972

ČÍSLO 5

CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO DIVADLA - 72

Věci dělají člověka tím, co on dělá z nich.
Rychlost musí mít cíl.

Věci kolem nás rostou; je jich desetkrát
nebo stokrát víc než před dvěma sty lety.

Lidstvo je ovládá, jednotlivec nikoli.

Člověk musí proniknout tajemstvím strojů,
musí tu být nová romantika,
aby lidé nebyli v zatáčkách vyhazováni
ze života.

Viktor Šklovskij

Za poslední tři - čtyři divadelné sezóny zjavili sa na slovenských profesionálnych a ochotníckych javiskách tri alebo štyri pôvodné dramatické diela, ktorých existencia sama by mohla naznačovať solídny kvantitatívny štandard národnej dramatiky, najmä ak berieme do úvahy skutočnosť, že každé úspešné, vo viacerých divadlách uvedené a do niekoľkých cudzích jazykov preložené dielo sprevádza spravidla rad súputníkov, ktorých údelom je upadnúť do zabudnutia.

Ani to by však nemuselo byť ešte svedectvom vzostupu slovenskej dramatiky. Aj v minulosti sa predsa každú sezónu uviedlo aspoň jedno nové dielo a nikomu ani na um neprišlo spomínať „slovenskú vlnu“; bolo to čosi, čo rovnako z hľadiska prakticko-literárneho ako aj rýdzo konzumného svedčilo skôr o normálnom stave v národnom divadelníctve: na rozdiel od všetkých ostatných druhov umenia je divadlo jedinou inštitúciou, ktorej každodenná prevádzka vyžaduje každodenný materiálový prísun. Pravidelný konzum predpokladá pravidelnú produkciu. A tu nie vždy záleží na kvalite — oveľa dôležitejšia je zmienaná pravidelnosť. Z tohoto hľadiska ne-

Slovenská dráma na vzostupe?

bola výnimkou ani slovenská dramatika: bolo jej vždy aspoň toľko, koľko reprezentovalo existenčné minimum pre divadlá a publikum.

Novým a „vzostupným“ nie je teda v slovenskej dramatiky kvantum. Zároveň však vonkoncom nemožno tvrdiť, že by po krízových rokoch bolo došlo k prípadnému poklesu počtu napísaných a uvedených diel. A novou nie je slovenská dramatika ani z formálno-tematického hľadiska: naďalej — ako aj predtým — sa zapodieva súčasným človekom, naďalej je v strede jej pozornosti skôr aktívny budovateľ socializmu, alebo — ak ide o drámu historickú — činorodý hrdina, reprezentujúci tie najvznesenejšie sociálne a národné záujmy.

Zmenili sa však (a treba s hrdosťou povedať, že k dobrému) niektoré proporcie v slovenskej dramatiky, zmenili sa v nej vzťahy sociológie a umenia vzťahy témy a jej umeleckého uchopenia, vzťahy mravného a estetického. Odrazu sa ukázalo, že svoje vznešené poslanie etického charakteru dokáže mladšia a mladá slovenská dramatika plniť um-

Za Aloisem Jiráskem

Dílo Aloise Jiráska, které dodnes žije v podvědomí nejširších vrstev, bylo innohokrát inspirujícím momentem nejrůznějších akcí. K těm zdařilým nesporně patří pásmo diapozitivů s komentářem, motivované Jiráskovým dílem. Jmenuje se po

stopách Jiráskova díla a připravil je Jan Zástěra z Meziměstí. Pásmo bylo několikrát uvedeno a vzbudilo veliký ohlas veřejnosti. Pořad Jana Zástěry je jednou z mimodivadelních akcí letošního Jiráskova Hronova a začíná ve 20.30 hod. na pódiu v parku.

Chvilka s písničkou se jmenuje pondělní odpolední pořad na pódiu v Jiráskových sadech, ve kterém si můžete poslechnout vítězku krajské soutěže zpěváků populárních

druhu ve Východočeském kraji a je stálým spolupracovníkem módní přehlídky n. p. Tepna „Proměny“, která měla na jaře letošního roku

Pro písničku

písní Janu Petru. Spolu s ní vystoupí ještě další zpěváci tanečního orchestru náhodského Tepna klubu Styl vedeného Emerichem Drtínou. Taneční orchestr Styl patří k předním orchestrům svého

velký úspěch i v Polské lidové republice. Program orchestru Styl z Náchoda začíná v 17.30 hod. a uvádí jej hlasatelka Čs. rozhlasu v Hradci Králové Hana Utlíková.

Záběr ze hry Osvalda Zahradníka *Sólo pro bicí (hodiny)*,

ne a na relativně vysokej profesionálnej úrovni. Ak sa donedávna — a pritom ale dlhé roky, prakticky od oslobodenia našej vlasti — viedli spory o metódy a štýl v rovine teoretickej alebo ešte častejšie v pseudoteoretickej, vstupom mladších dramatikov do televíznej, rozhlasovej a divadelnej sféry (patrí sem viaceré najmä rozhlasové práce Jána Soloviča, televízne hry Petra Šefčoviča, rozhlasové hry Emila Kočiša a rozhla-

sová, televízna i divadelná tvorba Osvalda Zahradníka) sa táto diskusia preniesla priamo do tvorivých dielní a diel slovenských dramatikov. A ukázalo sa, že problém metódy a štýlu (ktorý môže, ale nemusí byť totožný s problémom generacným) sa dá, môže, ba dokonca musí riešiť nie cestou striktných teoretických kánonov a vymedzení, ale predovšetkým cez slobodnú, tvorivú pracovnú diskusiu. Pokračování na str. 2.

Slovenská dráma na vzostupe?

Pokračování ze str. 1.

Dramatika, která vyrastie z takéhoto podhubia, nemusí byť menej zaujímavá, menej vzrušujúca, ale ani menej socialisticky mravná, ako bola tá štedr rokov či desaťročí. A vonkoncom si už nemusia byť tieto dve dramatiky nepriateľmi, ideovými oponentami. Napríklad Šefčovičova televízna hra Konfigurácia, ktorá sa zaoberá zobrazením istého typu slovenského človeka v podmienkach fašistického tisoveckého režimu, nesie v sebe všetky znaky tolerantnej a zdánlivo citovo objektivizujúcej mladej slovenskej dramatiky, a jednako je jej dramatický a v dôsledku toho aj etický efekt aspoň taký veľký, aký bol prírodný prístup k starším dielam s podobnou tematikou. Alebo napríklad Zahradníckova divadelná hra Sôlo pro bicí (hodiny); po kôľky raz sa už ktosi pokúša načrieť do vnútorného sveta špecifikovanej, socialistickou epochou poznačenej a do jej pokladnice svojim spôsobom prispievajúcej slovenskej dušičky, drobnej svojimi činní, ale zato veľikánskej snami a ambíciami? Kôľka a kôľkoraká je to sonda do charakteru, o ktorom všeobecne tvrdíme, že je prostredný, priemerný, ale že ak sa nájde Majster, dokáže v ňom objaviť všetku veľkosť a krásu človeka s veľkým C? A jednako Zahradník prichádza (prirodzene, že nie je prvým, ale ani posledným) so svojou trochou do mlýna, so svojim drobným objavom nových, doteraz ešte drámou neodhalených kvalít súčasnosti, ktorých pri všetkej svojej malosti a nepatrnosti nadobúda v Zahradníckových rukách čo i len obrysy toho neznámeho a vysnivaného všečlovečieho či všeľudského; toho, čo smrteľník iba tuší, ale umelec už pozná alebo aspoň spoznáva.

predstavujeme patryny ● predstavujeme patryny ● predstavujeme patryny ● predstavujeme

Tam kde sa na jednom misobohatý. Málokdo tuší, že práve v Rubeně je provoz v němž se vyrábějí díly ze speciálního

materiálu pro lékařské účely. Práce v podniku vyžaduje odbornost, přesnost a spolehlivost.

knými autorskými osobnosťami práve tak, ako je ich ambíciou zobraziť komplexného a autarkického človeka socialistickej epochy.

Takže ambície mladej slovenskej dramatickej generácie sú troch vyššie, než iba početné alebo abstrakne generatívne. Postavila si program obrody domácej drámy a bez ohľadu na zvyklosti a konvencie chce dokázať, že socialistická dramatika má naozaj široké pole možnosti a že nič sa nemôže postaviť do cesty jej šlachetným úmyslom aspoň o kúsok ďalej posunúť dopredu teóriu a prax tej slovenskej dramatiky, ktorá generatívne vyvrcholila azda Ivanom Bukovčanom a jeho drámou Kým kohút nezaspieva, ale ktorú v vzápätí rozvinuli, doplnili a viacerými dielami obohatali predstavitelia najmladšej spisovateľskej plejady, reprezentovanej na 42. Jiráskovom Hronove Osvaldom Zahradníkom a jeho hrou Sôlo pro bicí (hodiny).

—akr—

O novém autokempinku ve Dřevíci jistě není třeba nikomu dlouho vyprávět a ti kdo tam ještě nebyli, přišli o mnoho. Ale Jiráskův Hronov ještě nekončí a tak se dá všechno napravit. Zvláště v tom případě, když v příjemném přírodním prostředí je možnost poslechnout si dobrou hudbu nebo si zatančit. Pořadatelé pamatovali i na možnost zhoršeného počasí a dokonce úplné špatného počasí kdy se celý taneční parket stěhuje do nové pěkně vybavené restaurace. A nyní to nejdůležitější: Všeni, kteří se rozhodnou navštívit parket v Dřevíci hrají denně od 19.30 až do 24 hodin brněnská kytarová skupina Albatros. (ek)

Klicperův pomník v Chlumci n. Cítalinou připomíná městu svého rodáka V. K. Klicpera od jehož narození letos uplynulo právě 180 let. Státnostní Klicperův Chlumec 1972 patří k úspěšným ročníkům této tradiční přehlídky, která se konala po pětadvaceti. A také z Chlumce n. C. platí pozdravy Jiráskovu Hronovu, který byl pro jeho vznik příkladem a vzorem.

Divadlo pro 111 z Českých Budějovic připravilo na dnešní večer komedii Václava Klementa Klicpery Každý něco pro vlast.

Krajské kulturní středisko, které zajišťuje mimodivadelní pořady v rámci 42. JH, přichází letos s malou novinkou: v pondělí, ve středu a v pátek pořádá v pomníku Aloise Jiráskova chvilky poezie. Vystoupí na nich přední východočeskí recitátoři. V pondělním pořadu (začíná ve 20.00 hod.) vystoupí členové Recitačního studia Okresního kulturního střediska ve Svitavách: Dagmar Pařízková, Josef Novák a Libor Pololánek s verši našich básníků. (ek)

Tančili jsme na Padolském bále. Když se kolem půlnoci ozval výkřik: „BOMBU!... Kyslíkovou bombu!...“ volajícím nebyla poskytnuta lékařská pomoc, neboť všichni věděli, že přehání.

Poříčská sokolovna ozdobená májkami a přítomnosti krásných žen se letošního roku stala dějištěm divadelního plesu. Ti, kdo sem přišli, aby viděli hierární kvízy a půlnoční scénu, snad byli zklamáni, protože nic takového se nekonalo. Ti, kdo sem přišli, aby tancovali polky, šejky, mazurky atd., byli spokojeni, protože neumdlávající kapela Modeto z Tepny Náchod připravila doslova taneční maratón. (Ku)

SPOLUPRÁCE S AMATÉRY

Rozhovor Zpravodaje 42. JH se zasloužilým umělcem JOSEFEM MIXOU, členem činohry Národního divadla a ředitelem Divadla E. F. Buriana v Praze.

Jaký je váš vztah k amatérskému divadlu a jak na vás zapůsobil Hronov?

Jako student jsem hrával v ochotnickém souboru a vzděky jsme si říkali: Hrome, tak se dostat do Hronova! A nikdy nám to nevyšlo. Letos jsem přijel poprvé jako host. V předvečer jsem se zúčastnil představení Lucerny, ve které jsem v Národním divadle hrál ve dvou inscenacích. V první učitelského mládence Zajčička a v poslední, ve Štěpánkové reži, mlynáře. Nejvíce mne zde překvapil spontánní zájem občanstva o představení, vyprodané divadlo včetně přístavků. Překvapila mne i velká účast lidí u Ohně přátelství, kde jsem se setkal s ochotníky a navázal perspektivní kontakty. Druhý den mně zaujala herečka Čejchanová v titulní roli Vassy Zelezňové a pěkná místa měl i herecký projev představitel Prochra.

Myslíte, že by se dala prohloubit spolupráce profesionálních divadel s amatérskými soubory?

Určitě. Těsnější spolupráce tady částečně byla. Pak byla zpřeháňána a do budoucna by bylo potřeba ji nejen obnovit, ale prohloubit různými besedami, vzájemnými návštěvami premiér i praktickou radou a pomocí. V našem Divadle E. F. Buriana, kde jsem rok šéfem, jsme po jednom představení lbenova Peer Gynta měli besedu s účastníky amatérského festivalu, kteří přijeli do Prahy přímo z Tábora. Beseda byla velmi živá a družná. Doufám, že v podobných setkáních budeme pokračovat.

SÓLO PRO BICÍ (HODINY)

Osvald Zahradník přinesl na jeviště téma, které — i když ze zcela jiného úhlu pohledu zajímá generaci mladých i starých. Autor nevytváří hluboce zpracovaný konflikt, jeho hra směřuje více ke frontaci jednotlivých motivů. Tim si lze vysvětlit mnohost žánrových rovin, v nichž se hra pohybuje. Zahradníkov text záměrně odhaluje divadelní strukturu, vede spor s klasickými zákony dramatu. Toto odhalování struktury musí platit i pro představení. Režisér Beňo Michalský se snažil tento fakt naznačit vstupem a závěry jednotlivých obrazů, příchody herců. Je to však izolovaný prostředek, jehož osa-

mocnost vynikne ve srovnání se snahou herců o dosažení iluze hry ze života, s velkým důrazem na psychologizování v pojetí jednotlivých rolí. Michal-skému a přirozeně i celému souboru nejlépe vyhovují komediální polohy hry, kde se projevuje celá škála různých odstínů komedie, včetně groteskního obrazu starého světa, který si staří stále vrací do skutečnosti, kterou žijí.

Mladí mají také svůj svět, ten buďto, vysněný. V realitě skutečnosti se povrchněmu pozorovateli budou jevit jako cyničtí, amoralní. Cenu představení, vzhledem k výkladu hry, lze vidět mimo jiné v tom,

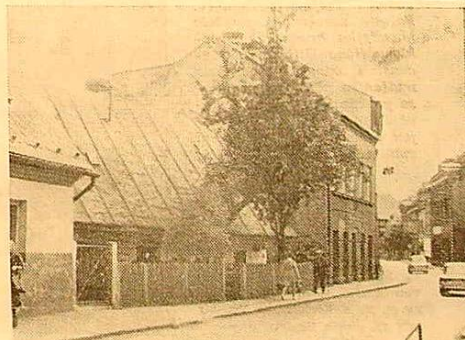
že soubor nepodlehá tomuto zjednodušujícímu pohledu a dokázal zobrazit svět mladých a jeho názory jako důsledek určitých reálných faktů, objektivních okolností, které tu působí. I když herecky se ona spontánnost mladí jeví jako vnějškově narezírovaná, dodaná pečlivým zaranžováním. Nepopíratelně blíz k přirozenému a temperamentnímu výkonu má Katarína Česlová (Dáša) než Pavel Janaský. Je zkrátka, že svět starých, vzhledem k možnostem textu i zkušenostem herců, působí dojímavěji. Herci se dostávají někdy však k hranici sentimentu, to podporuje již ono zmíněné vnější dramaticizování hry. Nelze pominout herecký výkon Margarety Lopatové (paní Conti) pro jeho stylovou čistotu a výkon Ladislava Roštára (Abel) pro citovou snahu být spojovacím mostem mezi dvěma a Zahradníkovým dílem, pro úsilí o kázeň v hereckém projevu. Inscenace má promyšlenou logiku, do nejmenších detailů dotvořenou práci s rekvizitou, až drobnokresběně zpracovanými sled jednotlivých scén. Je fakte, že druhá polovina představení působí sevěněji a také účinněji než první polovina (zde ovšem musíme nutně připustit podíl již autorské předloze).

Ve spolupráci s výtvarníkem vznikl dramaticky působivý prostor, přesná iluze toho temného bytu, sklepa, působícího jako vězeňská cela svou maldostí a zachlepicí šedí. Je otázka, zda právě scénografické pojetí nezavleče soubor k již zmíněné psychologické ztěžklosti, jak jsme se o tom zmínili v začátku. Lze po právu konstatovat, že soubor Hviezdoslav přišel s dramaturgickým činem, který podněcuje tvůrčí diskusi. Je není marná dosvědčuje i profesionální inscenace Zahradníkovy hry.

(ek)

Petr Průša

Snímek Jiřího Šourka nám připomíná tolik známý motiv Klinova domku. Vrátime-li se zpátky k Ohni přátelství, kde jsme vyslechli v podání paní Štelzigové úryvek z Jiráskovy kroniky U nás, máme zde autentické svědectví o starém Padolci, které Jirásek s takovou láskou a přesností vykreslil a odchoval do dnešních dnů. - Motiv starého Hronova dodávají i dnes — v době rychlých aut, životního tempa a ruchu, chvíli zastavení k přemýšlení o těch, kteří před desítkami let začali dílo, které žije dodnes. A v den, kdy se na jeviště divadla vrací V. K. Klicpera svou komedií, je to zamýšlení obzvláště aktuální a nemusí být jen pouhou pietou.

kam dnes • kam zítra • kam

Pondělí 7. srpna

- 16.30 Odpoč. představení hry Každý něco pro vlast
- 17.30 Promenádní koncert orchestru Styl Tepna klubu Náchod na pódiu v parku
- 20.00 Večerní představení hry Každý něco pro vlast
- 20.00 Večer poezie u pomníku A. Jiráska
- 20.30 Večer diapositivů Po stopách Jiráskova díla — na pódiu v parku
- 21.00 Taneční večer ve Slávii
- 22.00 Beseda patronů se souborem v malém sále JD

Úterý 8. srpna

- 09.00 Volná tribuna ve Slávii
- 16.30 Odpolední představení hry Dva
- 17.30 Pořad v parku
- 20.00 Večerní představení hry Dva
- 20.00 Pořad v parku, RS OKS Svitavy J. Kainar — Rozhlásky
- 21.00 Taneční večer ve Slávii
- 22.00 Beseda patronů se souborem

dnes • kam zítra • kam dnes

„Zaplátili jsme si k sezení a máme k stání“. konstatoval s dobromyslným humorem jeden divák před začátkem koncertu dechového orchestru Domu kultury ZVÚ v Hradci Králové. Hlediště u pódiu v Jiráskových sadech podvečer přišli postačujícími pro obrovské množství lidí, kteří si v nedělní podvečer přišli poslechnout melodie z Prodané

S DECHOVKOU

nevěsty, skladby Karla Pádívého, Vackovy a Hašlerovy písničky a mnohé další.

Orchestr, ověřený úspěchy z domácích i zahraničních zájezdů, bravurně a temperamentně řídil jeho vedoucí prof. Jan Holubec. Pořad zasvěceně uváděla hlasatelka hradeckého rozhlasu Hana Utikalová. Obecenstvo odměnilo orchestr nadšeným potleskem. Znovu se prokázalo, že na Jiráskově Hronově jsou vítány nejen divadelní ale i hudební amatérské soubory.

Zpravodaj 42. Jiráskova Hronova číslo 5. — Vydává přípravný výbor 42. Jiráskova Hronova — Redakce Petr Průša, Milan Marek — Za PV 42. JH A. Křešnička — Vytiskly VČT 13, provoz Hronov

BLAHOŽELÁME

Martin Jančuška 60 ročný.

Dnes sa doživa i keď s podlomením zdravím, dlhoročný návštevník Jiráskových Hronovov abrahamovín náš Martin, ako ho všetci divadelníci osloviu. Jeho záslužná práca v odbore ochotníckeho divadla a umeleckého slova bola neraz odmenená a vyznamenaná na najvyšších miestach.

Prí jeho 60tke oceňujeme a oslavujeme aj jeho 15 ročnú redaktorskú prácu v časopisoch „Naše divadlo“ a teraz „Javisko“, v ktorých mal desiatky článkov o ochotníckom divadle a kritických rozborov ochotníckych divadelných predstavení a interpretácií umeleckého slova v odbore poézie a prózy. Vždy vedel poradiť, pomôcť, ale keď bolo treba aj pokritizovať. Pritom jeho kritické pripomienky vedel presadzovať veľmi zrozumiteľne, aby pomohol a inšpiroval k zamysleniu...

Veľká obec divadelníkov, ktorá ho pozná, ako pedagóga, novinára, kritika a člena poradných komisií a divadelných porot posielala s. Jančuškovi do Tatier, kde sa zotavuje zo svojej choroby, mnoho pozdravov z želaným skorého uzdravenia.

K tomuto pozdravu pripájajú sa aj účastníci 42. Jiráskovho Hronova, ktorým Jančuška, ako divadelník, redaktor i rybár, ale predovšetkým dobrý človek chýba.

Veríme, že svojou húževnatosťou, ktorá je pre Jančušku príznačná, víťazne sa s chorobou popasuje a na 45. J. H. príde znovu medzi nás.

Ján Hološ

NON STOP

Severočeští účastníci Jiráskova Hronova se sejdou již tradičně na své schůzce ve čtvrtek 10. 7. v 10 hodin dopoledne v jídelně Staropadolské hospody (u nádraží). Časná hodina setkání byla zvolena proto, že mnozí návštěvníci mají vstupenky na odpolední představení. V uvedeně restauraci bude možno i poobědvat. Srdečně jsou zváni všichni Severočeští.

Dokumenty o Aloisu Jiráskovi zaslal hronovskému muzeu z Mlázovic. Je to pěkný příklad spolupráce obou míst, která má již tradici. Z Mlázovic se podařilo získat i dva dokumenty k prvním Jiráskovým Hronovům, které se stanou v budoucnu součástí archivu Jiráskových Hronovů.

Včera ve večerních hodinách, několik minut po uzávěrce, jsme dostali zprávu, že nadaný hudebník z Brna a Svitav J. R. klečel za panelem na rozcestí k Náchodu a zoufale volal: „Já nejsem Vašek, já jsem medvěd...“ Blahopřejeme.

Ztratil se deštník. A deštník ne obyčejný. Mlččná jídelna v Hronově zjistila ztrátu v neděli dopoledne. Je to důsledek padolského bálu, špatný vtip či něco horšího? Rozbité květinové koše v sadech Aloise Jiráska však vtipem nejsou, ale smutnou skutečností, mluvící o vandalismu kazícím dobrou práci lidí.

Síň V. K. Klicpery

Barokní zámek — Santiniho Karlova koruna v Chlumci n. Cidlinou je nově restaurován. V empirové oranžerii byla letos nově instalována

pamětní síň V. Klicpery, kde je řada zajímavých historických dokumentů o životě a díle dramatika. Snímek Jiří Šourek.

